

Sammanfattning

Hallwylska palatset ligger i centrala Stockholm vid Hamngatan 4, Det stor klart 1898 och uppfördes för Walter och Wilhelmina von Hallwyl. Arkitekt var Isak Gustav Clason.

Walter von Hallwyl var född i Bern och tillhörde en tysk-romersk adlig släkt. Wilhelmina von Hallwyl var född Kempe och enda barn till Wilhelm Kempe. Wilhelm Kempe var vid sin bortgång 1883 ägare till Ljusne-Woxna AB, ett bolag med bl a sågverk, gruvdrift, järn och kättingframställning.

Palatset uppfördes som privatbostad för makarna von Hallwyl men skulle även inrymma företagets kontor samt makarnas samlingar av föremål. Fasaden mot Hamngatan utformades med förebilder från italienska och spanska renässanspalats, förebilder som Clason själv studerat vid sina studieresor. Gatufasaden är utförd i granit och sandsten. Fasaderna mot gården är putsade. Det var en för sin tid mycket modern bostad med vatten och avlopp och uppvärmning med ett varmluftssystem. I G Clason formgav även interiörerna.

I källaren fanns pannrum och förvaring i flyglarna kök och ekonomilokaler. I bottenvåningen fanns kontorslokaler för de Hallwylska företagen samt bostadens entréutrymmen. I våningen en trappa upp låg paradvåningen med bl a matsal, salonger, rökrum och biljardrum. Ovanför paradvåningen, våningen två trappor upp, låg sovrum och gästrum. På vindsvåningen fanns en kättingbana och där inrättades senare även ett tavelgalleri. Flyglarna mot gården innehåller kök, stall, vagnbod/garage, samt övriga domestikutrymmen.

Interiörerna är exceptionellt rikt utformade med marmorgolv i många kulörer, parkettgolv i olika träslag, helboaserade rum i exotiska träslag och tak med paneler och målningar. Den höga kvaliteten är genomgående även i de enklare utrymmena. Förutom nytillverkade inredningar återanvändes även 1600- och 1700-talsinredningar såsom gyllenläder, väggpaneler, dörröverstycken och plafondmålningar från äldre byggnader, bl a det gamla operahuset, i Stockholm

Under tiden efter att huset färdigställt och fram till Wilhelmina von Hallwyls död 1930 (Walter von Hallwyl avled 1921) utfördes förändringar och förbättringar. Många av ombyggnaderna var föranledda av behovet av utrymme för de Hallwylska samlingarna. 1920 beslöt makarna att donera palatset med möbler, inredning och samlingar till staten att användas som museum efter deras död.

1938 öppnade palatset för allmänheten som statligt museum i enlighet med de önskemål som formulerades i donationen ”att för all framtid bevara, såvitt det är mänskligt möjligt, ett svenskt hem av hög standard från slutet av 1800-talet”.

Hallwylska palatset är ett av de sista privatbyggda bostadspalatsen centralt i staden och utgör ett unikt dokument från sin tid. Eftersom byggnaden övergått direkt från att vara bostad till museum är den mycket välbevarad. Även teknikhistoriskt är byggnaden unik med till stor del bevarad vvs och elutrustning, från varmluftssystem till strömbrytare. Den helhet som Hallwylska palatset utgör med kompletta bevarade miljöer, exempelvis från paradvåningens salonger och bostadsvåningens badrum till flyglarnas ekonomitrymmen, är unik.